

відображаючи актуальні для українського суспільства теми. Перспективним є подальше дослідження концептосфери в діяхронічному аспекті (порівняння ранніх і пізніших творів), а також у міжкультурному контексті (зіставлення з концептосферами інших українських письменниць сучасності).

Список використаної літератури

1. Городецька В. Концепт «Степ» у романі Юрія Яновського «Вершники». Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Вип. 16. 2017. С. 317–328.
2. Мельник Л. Концепт ЛЮБОВ у романі Олени Печорної «Фортеця для серця». Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки. № 15, 2021. С. 117–123.
3. Пахомова Т. Я, ти і наш мальований і немальований Бог. Харків, 2016. 192 с.
4. Пахомова Т. «Таємниця галицького Версалю», 2017. 352 с.
5. Пахомова Т. «Карпатське танго», 2018. 336 с.
6. Пахомова Т. «Схизматик. Діти Каїна», 2021. 336 с.
7. Сібрук А., Чухліб Т. Концепт ДУША у романі Ліни Костенко «Берестечко». Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. № 41. Київ, 2020. С. 46–50.

Марина Войнова,
аспірантка кафедри
української мови та славістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІЙНИХ ІМЕН У ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТАХ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ У КІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Стосунки між християнами різних обрядів і євреями можна розглядати в різних аспектах. Проте, незалежно від відмінностей у християнських течіях, їх усі об'єднує спільне походження, адже джерелом християнства є іудаїзм. Культура іудаїзму була основою формування християнської культури. Біблійні імена увійшли до християнського антропонімікону. Як зазначає Зофія

Абрамовіч, «антропонімічні системи різних народів від праісторичних часів формувалися лише в культурі, властивій даному регіону [1, с. 1]». Разом з поширенням християнства біблійні, особливо старозавітні оніми змінили іменні репертуари новонавернених народів, витісняючи питомі імена й одночасно виконуючи в певному сенсі об'єднавчу функцію. Так само, як і питомо слов'янські, біблійні імена «...не були звичайними етикетками. Кожне ім'я щось означало, свідчило про справжню особистість носія. Згідно зі Старим Заповітом, Бог вважав ім'я надзвичайно важливим елементом життя людини. У важливих справах переказував за посередництвом батьків, як мають назвати своє дитя [1, с. 2].

У Біблії сказано: «Добре ім'я ліпше за велике багатство, повага ліпша за срібло й золото» (Прислів'я 22:1). Саме тому, поряд із репутацією роду, сім'ї, окремого індивідуума важливу роль відігравало також ім'я, надане при народженні, адже воно повинно було мотивувати носія рости, змінюватися, ставати кращим (так, як це розуміли батьки чи священнослужитель, які вибирали його). «Ім'я – це знак, на основі якого ідентифікується та індивідуалізується особа» [2, с. 104.]. Надання новонародженому біблійного імені могло свідчити про релігійність батьків, відданість християнським традиціям іменування.

Біблійна ономастика не була предметом окремого дослідження в Україні, проте існує ряд наукових розвідок, які розглядають питання функціонування біблійних антропонімів. У першій чверті двадцятого століття біблійну пропріальну лексику ґрунтовно дослідив І. Огієнко. Питання функціонування біблійних імен у українському онімному просторі досліджували, між іншим, В. Німчук, В. Задорожний, Г. Тимошик, Н. Піддубна. Іменник євреїв на територіях колишньої Речі Посполитої досліджувала Зофія Абрамовіч.

Східне Поділля – регіон багатонаціональний. Там проживали і продовжують проживати люди різних етнічних груп та віросповідань. Це спричинилось до появи на цій території особливих традицій іменування особи.

Основну увагу акцентуємо на дослідженні особливостей функціонування біблійних імен у етнічних спільнотах Східного Поділля:

українців (православних), поляків (римо-католиків), євреїв (іудеїв), німців (лютеран).

Об'єктом дослідження є біблійні імена міст Монастирище, Умань, Немирів, та навколишніх сіл у 1860-1920 роках.

Предметом аналізу є семантико-етимологічні особливості біблійних імен міст Монастирище, Умань, Немирів, та навколишніх сіл на Східному Поділлі.

Мета роботи – аналіз біблійного іменника міст Монастирище, Умань, Немирів, та навколишніх сіл у 1860-1880 роках, з'ясування особливостей національного та релігійного мотивування.

Для досягнення мети потрібно виконати такі завдання:

- 1) опрацювати теоретичну літературу з ономастики;
- 2) виокремити біблійні імена
- 3) здійснити класифікацію досліджуваних імен відповідно до вживання їх у тій чи іншій етнічній групі;

Наукова новизна статті. Ця стаття є першим дослідженням біблійних імен різних етнічних спільнот Східного Поділля.

Джерелом дослідження східноподільського іменника слугує ресурс Family Search. На ньому знаходяться, зокрема, оцифровані метричні книги та акти цивільного стану Покровської церкви села Цибулів Липовецького уїзду і Козьмо-Дем'янівської церкви сіл Сарн і Бачкурино, Липовецького уїзду, міст Монастирище, немирів та Умань. [3]

Більшість імен у метричних книгах вищезгаданих сіл – грецького походження, новозавітні, що характерно для християн східного обряду, проте присутні й старозавітні імена. Чоловічі: Йосиф, Стефан, Іван, Ілія, Петр, Павел, Іаков, Мойсей, Андрей. Варто зазначити, що надання християнському новонародженому старозавітного імені Мойсей є нетиповим явищем. Жіночі імена: Марія, Анна, Марфа, Єлисавета. Найчастіше вживаються імена Іван, Петро, Марія, Анна.

У метричних книгах Монастирищенської римо-католицької церкви Липовецького уїзду Київської губернії також зафіксовані біблійні імена. Чоловічі: Іван, Павел, Адам, Беніямин, Еліяш, Емануел, Іосиф/Йосиф, Ян/Іван/Іоанн, Фома, Шимон, Яков, Варфоломей, Матвей, Михаїл/Михал,

Томаш. Фіксується вживання імені «Іван» римо-католиками, що могло бути зумовлене політикою русифікації чи бажанням асимілюватися з місцевою спільнотою. Жіночі: Анна, Марія, Вероніка, Юлія, Єлисавета, Саломея, Магдалена.

В уманських єврейських метричних книгах кількість старозавітних імен значно більша. Чоловічі: Мойше, Мордко, Аврум, Яков, Іойна, Лейба, Шмуль, Янкель, Сруль.

1. Більшість із них можна знайти у «Переліку єврейських імен», виданому у Варшаві у 1928 році, а саме в розділі під назвою Автори переліку негативно відгукуються про ці «спотворені» форми, забороняючи вживати їх у офіційному йменуванні. [4, с 8]

Так, Мойше – це Мойсей, Аврум – Авраам, Мордко – Мордехай, Лейба – Лейб, Шмуль – Шмуель, Самуель, Янкель – Яків, Сруль - Ісраель

Жіночі імена: Хана (християнський відповідник – Анна/Ганна), Марьяся (похідне від Марія), Хая (християнський відповідник - Єва), Лея, Ривка (Ребекка), Естер.

Лютеранська спільнота міста Немирів довгий час була герметичною: шлюби укладалися переважно в межах своєї національності, записи в метричних книгах велися німецькою мовою. Спостерігається значна кількість германських та латинських імен, дещо менше – грецьких, проте біблійні теж присутні.

Чоловічі біблійні імена у антропоніміконі німців-лютеран Східного Поділля: Johann, Benjamin, Jakob, найчастіше зустрічається Johann

Жіночі: Marie, Anna, Elisabeth, найчастіше зустрічається Marie, Anna.

Хоч біблійні імена й присутні в іменних репертуарах всіх чотирьох досліджених спільнот, спостерігаються суттєві відмінності у виборі йменувань новонароджених. Так, християнська спільнота ніколи не вибирала такі старозавітні імена, як Мордехай чи Естер (ймовірно, похідні від імен вавилонських богів), й порівняно рідко надавала своїм дітям імена праотців дванадцяти племен Ізраїля.

Список використаної літератури

1. Abramowicz, Zofia. Imiona biblijne w historycznej antroponimii Podlasia (XVI-XVII w.) <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/13775>
2. Свистун Н. Динаміка маловживаних жіночих особових імен міста Тернополя другої половини XX століття. Вісник Львів. ун-ту. Сер. філол. 2017. Вип. 64. Ч. II.
3. (<https://www.familysearch.org/uk/search/film/007807859?cat=963803&i=0>) .]
4. (Spis Imion Żydowskich. Nakładem Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie Warszawa, 1928: веб-сайт. URL: <https://rcin.org.pl/> (дата звернення: 30.03.2025).

Андрій Вільчинський,
аспірант кафедри журналістики,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ВІДОБРАЖЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В МЕДІА: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ

Україна і Польща – мають глибокі історичні, культурні та економічні зв'язки, що сприяють розвитку туризму між двома країнами. Географічна та ментальна близькість, спільний кордон також створюють додаткові можливості співпраці в туристичній сфері. Важливу роль у формуванні туристичного іміджу та популяризації транспортних маршрутів відіграють медіа. Адже в сучасному суспільстві вони є не тільки інформаторами, а й дієвим інструментом, силою, яка створює імідж, позитивно або негативно впливає на нього впродовж усього існування в інформаційному, медійному полі. Медіа «все частіше перетворюють повідомлення за «певними» запитами, обмеженнями, надають інформаційним згусткам різноманітне забарвлення» [1]. Проте після російської агресії 24 лютого 2022 року і початку повномасштабної війни в Україні відображення туризму в медіа зазнало змін, що вплинуло на сприйняття обох країн як туристичних напрямків.

Актуальність запропонованої теми визначають нові обставини, в яких опинилася Україна, і та важливу роль, що її в нових умовах співпраці між Україною та Польщею у туристичній сфері відіграють медіа.